Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2015-00635

KVS Ikonen Susanna(VM), Haanpää Tiina(VM)

11.11.2015

JULKINEN

Asia
Ecofin-neuvosto 10.11.2015; Yhteenvetoraportti

Kokous
Talous- ja rahoitusasiat -neuvosto 10.11.2015

Ecofin-neuvostossa hyväksyttiin päätelmät pääomamarkkinaunionista. Kriisinratkaisurahaston täydentäviin rahoitusjärjestelyihin liittyen päästiin yhteisymmärrykseen kansallisen hyväksyntäprosessin määräajasta ja lainojen nostamisesta osissa. Asiaan palataan joulukuun Ecofin-neuvostossa. Talouden ohjausjärjestelmä ja viiden puheenjohtajan raportin jatkotoimien osalta neuvostossa käytiin pitkä keskustelu. Lisäksi neuvostossa hyväksyttiin päätelmät ilmastorahoituksesta.

Euroryhmän kokouksessa esillä oli pankkiunioniin liittyen yhteisen kriisinratkaisuneuvoston toiminnan esittely, Kreikan tilannekatsaus, talous- ja rahoitusmarkkinatilanne ml. komission syysennuste, informointi Espanjan ohjelman jälkeisen 4. valvontakäynnin tuloksista sekä komission ehdotukset talouden ohjausjärjestelmästä. Kokouksessa myös nimitettiin nykyinen euroryhmätyöryhmän puheenjohtaja uudelle kahden vuoden kaudelle.

Pääomamarkkinaunionin luomista koskeva komission toimintasuunnitelma

Komissio esitteli lyhyesti syyskuun lopussa julkaisemansa pääomamarkkinaunionia koskevan toimintasuunnitelman, sekä siihen liittyvät ensimmäiset lainsäädäntöehdotukset. Pääomamarkkinaunioni toteutetaan vaiheittain, lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet on määritelty erikseen. Ensimmäiset lainsäädäntöhankkeet ovat jo työn alla. Arvopaperistamiseen liittyvä sääntelyehdotus valmistuu joulukuussa ja esitedirektiivin uudistus esitellään marraskuun lopussa. Pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksen monipuolistamiseksi EU:ssa halutaan tukea mm. pääomasijoitustoimintaa ja yksityisiä sijoituksia, sekä osallistaa vähittäissijoittajat ja instituutiosijoittajat. Pääomamarkkinaunionia koskevat neuvoston päätelmät hyväksyttiin.

Pankkiunionin toteuttaminen

Komissio esitti tilannekatsauksen pankkiunionin perustana olevan lainsäädännön kansallisten voimaansaattamistoimien tilanteesta, jotka ovat useissa jäsenvaltioissa kesken. Suomi on saattanut voimaan lainsäädännön kokonaisuudessaan.

Yhteinen kriisinratkaisumekanismi – kriisinratkaisurahaston täydentävät rahoitusjärjestelyt

Asiakohdassa pyrittiin edistämään poliittisen ratkaisun löytymistä liittyen kriisinratkaisurahaston täydentäviin rahoitusjärjestelyihin. Yhteisymmärrys löytyi koskien kansallisia hyväksymisprosesseja ennen lainan nostoa. Kansallinen hyväksyntä tulisi onnistua kolmen päivän sisällä pyynnöstä. Osittaisesta lainan nostosta päästiin yhteisymmärrykseen sillä edellytyksellä, että ensimmäinen erä on vähintään 50% lainan määrästä. Yhteisen varautumisjärjestelyn määräajan aikaistamiseen liittyen keskustelussa nostettiin esille, että pankkiunionin toimeenpanoon liittyvä lainsäädäntö on pantava täytäntöön ennen keskustelua jatkotoimista. Suomi totesi, että yhteisen varautumisjärjestelyn osalta olisi edettävä tehtyjen päätösten ja aikataulun mukaan. Neuvoston seuraava puheenjohtajamaa Alankomaat ilmoitti laajentavansa agendaa ja vievänsä sitä eteenpäin puheenjohtajuuskaudellaan. Alankomaiden pakettiin kuuluisi yhteisen varautumisjärjestelyn lisäksi yhteinen talletussuoja ja pankkien riskien vähentäminen. Talous- ja rahoituskomitealle annettiin tehtäväksi viimeistellä luonnos lainasopimukseksi (draft Loan Facility Agreement). Asiaan palataan seuraavassa Ecofin-neuvostossa.

Talouden ohjausjärjestelmä ja viiden puheenjohtajan raportin jatkotoimet

Komissio esitteli lyhyesti 21.10.2015 julkaisemansa paketin EMU:n kehittämisen ensimmäisestä vaiheesta. Ohjausjakson osalta euroalue-ulottuvuutta tullaan vahvistamaan ja tämä heijastuu jo lähiaikoina julkistettavaan vuosittaiseen kasvukertomukseen (AGS). Myös talletussuojajärjestelmästä on tulossa esitys vielä tämän vuoden puolella. Komission perustaman finanssipoliittisen lautakunnan tarkoituksena on lisätä finanssipoliittisten sääntöjen läpinäkyvyyttä ja sen myötä tullaan kiinnittämään enemmän huomiota euroalueen finanssipoliittiseen liikkumavaraan (fiscal stance). Komissio toi esille myös finanssipolitiikan kehikon yksinkertaistamisen. Kansallisten kilpailukykyneuvostojen pystyttämiseen jäsenmaille on jätetty komission mukaan paljon liikkumavaraa, mutta niiden tulisi kuitenkin olla riippumattomia. Ulkoisesta edustautumisesta komissio totesi tavoitteena olevan asteittainen siirtyminen vuoteen 2025 mennessä yhteiseen euroalueen tuoliin IMF:n johtokunnassa. Jatkokäsittelystä komissio kertoi, että vuoden 2016 puolivälissä tullaan perustamaan asiantuntijaryhmä pohtimaan EMU:n kehittämisen toista vaihetta. Vuonna 2017 puolestaan julkaistaan valkoinen kirja EMU:n viimeistelystä.

Asiasta käytiin neuvostossa pitkä keskustelu, jossa näkemykset erosivat jossain määrin jäsenmaiden välillä. Kansallisten kilpailukykyneuvostojen osalta pohdittiin niiden tuomaa lisäarvoa. Suomi toivoi realistisuutta sen suhteen, mitä kilpailukykyneuvostojen osalta on saavutettavissa. Osa jäsenmaista katsoi, että lisäarvoa voi saavuttaa mm. verkostoitumisen ja hyvien käytänteiden jakamisen kautta. Komissio totesi, että kilpailukykyneuvoston luomisessa on kyse komission suosituksesta, ei velvoitteesta.

Komission perustamaan finanssipoliittiseen lautakuntaan liittyen kysymyksiä herätti jäsenmaissa, Suomi mukaan lukien, jälleen sen tuoma lisäarvo. Lisäksi tuotiin esille lautakunnan riippumattomuus. Osa jäsenmaista katsoi, että lautakunta voi edesauttaa sovittujen sääntöjen noudattamista ja tuoda riippumatonta ulkopuolista näkökulmaa keskusteluihin.

Euroalueen yhteisen edustautumisen vahvistaminen sai periaatteena jäsenvaltioilta tukea. Monet maat katsoivat, että nykyinen vaalipiirijako toimii hyvin. Euroalueen yhteisen IMF-tuolin todettiin olevan pidemmän aikavälin tavoite, mutta välivaiheiden osalta on skeptisyyttä. Yhteistä talletussuojajärjestelmää koskien muutamissa käytetyissä puheenvuoroissa, Suomi mukaan lukien, todettiin ajankohdan olevan nyt väärä keskustelun avaamiselle. Tuleva puheenjohtajamaa Alankomaat tulee ottamaan asian osaksi laajempaa keskustelua.

Keskustelussa nostettiin esille myös lyhyen ja pitkän aikavälin toimien välinen suhde. Suomi kommentoi prosessia siten, että vaiheittainen lähestymistapa pitää kehittämistyön liikkeellä, mutta samanaikaisesti pidemmän aikavälin visio tulee pitää mielessä. Jäsenmaiden välillä vallitsi laaja yhteisymmärrys, että finanssipolitiikan kehikkoa tulee yksinkertaistaa. Ei-euromaiden kommenteissa

yleisesti todettiin vahvan euroalueen olevan myös euroalueen ulkopuolisten maiden etu, mutta keskustelua on tärkeä käydä EU-28 tasolla.

Ilmastorahoitus

Komissio nosti päätelmätekstistä esille mm. että yksityisillä toimijoilla tulee olemaan keskeinen rooli ilmastorahoituksen kumuloimisessa. Päätelmätekstistä myös välittyy, että EU on sitoutunut lisäämään ilmastorahoituksen mobilisointia. Ranska korosti, että ilmastorahoitus tulee olemaan keskeisessä roolissa Pariisin neuvotteluissa. Puola ilmoitti tekevänsä lausuman ja korosti, että rahoitus tulee tapahtua vapaaehtoisuuden pohjalta. Neuvosto hyväksyi päätelmät.

Limassa 8.-11.10.2015 pidettyjen G20-maiden ja IMF:n kokousten jatkotoimet

Puheenjohtaja ja komissio kertoivat Liman kokousten tuloksista. Keskustelu oli keskittynyt kehittyvien maiden talouskasvun hidastumiseen. Kiina oli esitellyt strategiaansa tulevana G20-puheenjohtajana.

ECOFIN-aamiainen

Ecofin-aamiaisella oli tavanomaisen talouskatsauksen ja euroryhmän kokouksen seurannan lisäksi esillä komission syysennuste. Komissio kertoi myös siitä, miten se aikoo ottaa pakolaiskriisin kustannukset huomioon vakaus- ja kasvusopimuksessa.

EFTA vuoropuhelu ministeritasolla ja

Toisen kokouspäivän aluksi järjestettiin perinteinen aamiaistapaaminen EFTA-maiden kanssa aiheenaan Euroopan taloudellinen tilanne ja rakenneuudistukset.

Euroryhmä 9.11.2015

1. Pankkiunioni –Yhteisen kriisinratkaisuneuvoston (SRB) toiminnan esittely

Yhteisen kriisinratkaisuneuvoston saksalainen puheenjohtaja Elke König antoi euroryhmälle katsauksen kriisinratkaisuneuvoston toiminnan käynnistymisen valmisteluihin. Vuoden 2015 alkupuolella aloittaneessa neuvostossa on henkilöstöä nyt reilu 100. Vuoden 2016 alusta neuvostolle siirtyy täydet kriisinratkaisuvaltuudet. Vuonna 2016 on tarkoituksena mm. tehdä ohjeet mille tahansa resoluutiotapahtumalle. Haasteena on luoda eteenpäin katsova organisaatio, joka parantaa rahoitusvakautta. König kiinnitti huomiota myös siihen, että uusien kriisien ehkäisemiseksi pankkien kriisinhallintaa koskevan lainsäädäntö (BRRD) tulee saattaa kansallisesti voimaan ja yhteistä kriisinratkaisurahastoa koskeva valtiosopimus (IGA) ratifioida ennen vuoden 2016 alkua. Tähän liittyy myös yhteisen kriisinratkaisurahaston (SRF) uskottava rahoitus. Komissaari Hill piti kriisinratkaisuneuvoston valmistelun edistymistä hyvänä ja kiinnitti huomiota eri toimijoiden yhteistyön tärkeyteen. Euroopan keskuspankin edustaja totesi EKP:n toimivan läheisessä yhteistyössä SRB:n kanssa ja tuki Königin näkemyksiä IGA:n ja BRRD:n toimeenpanosta sekä SRF:n siltarahoituksesta.

2. Kreikka - tilannekatsaus

Instituutiot (komissio, EKP ja IMF) esittivät tilannekatsauksen Kreikan sopeutusohjelman etenemisestä. Edistystä ja yhteistyötä Kreikan viranomaisten kanssa pidettiin hyvänä. Ministerit saivat

myös informaatiota yhteisen valvontamekanismin (SSM) julkaisemista kreikkalaisten pankkien arviointituloksista ja niiden pohjalta toteutettavasta pankkien pääomitusprosessista. Euroryhmä odottaa Kreikan viimeistelevän sopeutusohjelman mukaisten virstanpyväiden 1. erän ja rahoitusmarkkinoihin liittyvät toimet, jotka ovat ennakkoedellytys julkisen pääomituksen myöntämiselle sekä myös olennaisia yksityisen pääoman menestykselliselle hankinnalle. Hyväksyttiin Kreikan viranomaisten sitoumus siihen, että ehdollisuus on täytetty kuluvan viikon aikana. Merkittävimpiä avoinna olevia asioita ovat mm. omistusasuntojen ostajiin liittyvän pakkohuutokauppalain uudistus sekä pankkien järjestämättömiin lainoihin (non-performing loans, NPL) liittyvät toimet.

Euroryhmä on valmis tukemaan seuraavan 2 mrd. euron maksuerän maksamista mikäli virstanpylväät on toteutettu. Euroryhmä on myös valmis siirtämään Kreikan rahoitus-vakausrahastolle (HFSF) tarvittavan osan pääomitukseen varatusta, jo erilliselle sulkutilille siirretystä 10 mrd. eurosta, mikäli sovittu ehdollisuus on täytetty. Euroryhmässä oltiin tyytyväisiä siitä, että arvio pankkien pääomitustarpeesta oli kooltaan sellainen, että yksityisen pääoman lisäksi julkiseen pääomitukseen varattu 10 mrd. euroa näyttää riittävän.

Euroryhmätyöryhmälle annettiin mandaatti viimeistään ensi viikon alussa käsitellä asiaa instituutioiden raportoinnin pohjalta ennen kuin EVM:n johtokunta voi tehdä päätöksen 2 mrd. euron maksamisesta.

3. Talous- ja rahoitusmarkkinatilanne

Komissaari Moscovici esitteli komission 5.11. julkaiseman talousennusteen keskeisimmät kohdat. Euroalueen elpyminen jatkuu vaimeana ja kohtaa aiempaa haastavamman globaalin ympäristön. Kysyntää tukevat edelleen öljyn alhainen hinta, euron heikentynyt kurssi ja EKP:n rahapolitiikka, mutta näistä huolimatta talouskasvu pysyy vaimeana. Globaalin ympäristön tekijät, kuten kehittyvien talouksien hidas kasvu, Kiinan talouskasvun hidastuminen, odotukset USA:n koron nostosta sekä geopoliittiset jännitteet vaikuttavat tulevien vuosien kehitykseen ja riskit ovat edelleen alasuuntaisia.

Komissaarin esittelyn pohjalta ministerit keskustelivat keinoista, joilla voidaan parantaa euroalueen talouskasvua, ja siinä keskeisenä tekijänä nähtiin rakenneuudistusten toimeenpaneminen. Rakenneuudistukset lisäävät kasvupotentiaalia tulevaisuudessa. Pitäisi myös huomioida, että rakenteellisista uudistuksista saatavat tulokset näkyvät vasta hieman pidemmällä tähtäyksellä.

3. Espanja – suullinen informointi ohjelman jälkeisen 4. valvontakäynnin tuloksista

Instituutiot informoivat euroryhmää komission ja Euroopan keskuspankin Espanjaan lokakuun alussa tekemän neljännen ohjelman jälkeisen valvontakäynnin keskeisistä tuloksista. Espanjan talous on jatkanut vahvistumistaan alkuvuonna. Myös työllisyystilanne on parantunut, vaikka työttömyysaste on edelleen korkea. Pankkisektorilla tilanne on myös parantunut, ongelmaluottojen määrä on kääntynyt laskuun ja luotonsaanti on helpottunut. Espanja on myös maksanut EVM-lainaansa etuajassa takaisin.

4. Komission ehdotukset talouden ohjausjärjestelmästä euroaluetta koskevat asiat

Euroryhmä kävi ensimmäisen alustavan keskustelun komission 21.10 julkaisemasta talous- ja rahaliiton kehittämiseen liittyvistä ehdotuksista keskittyen euroryhmää koskeviin asioihin, erityisesti euroryhmän ulkoiseen edustautumiseen. Kaikista ehdotuksista keskustellaan seuraavan päivän Ecofin-neuvostossa kaikkien EU-maiden kesken. Komissaari Dombrovkis esitteli paketin lyhyesti ja euroryhmätyöryhmän puheenjohtaja Thomas Wieser esitteli työryhmätason keskustelujen yhteenvedon. Komissaarin mukaan on tärkeää, että euroryhmä puhuu yhdellä äänellä. Euroryhmätyöryhmässä yleisesti katsottiin, että tavoite euroryhmän yhteisestä ulkoisesta edustautumisesta on kannatettava, mutta mailla on eriävät näkemykset siitä, kuinka siihen käytännössä

päästään. Euroryhmässä kansainvälisessä valuuttarahastossa edustautumisen osalta tuotiin esiin mm. nykyisten vaalipiirien tehokas toiminta ja hyödyt yhteistyöstä niissä olevista euroalueen ulkopuolisista tai EU:n ulkopuolisista maista. Nähtävissä oli myös pienten jäsenmaiden ml. Suomi, huoli niiden vaikutusvallan supistumisesta välivaiheissa kohti yhteistä euroalueen edustautumista. Puheenjohtaja totesi loppuyhteenvedossaan, että keskustelua tulee jatkaa ja syventää tulevina viikkoina ja kuukausina.

5. Muut asiat

a) Aasian infrastruktuuri-investointipankki AIIB

Euroryhmä antoi euroryhmän puheenjohtajalle mandaatin jatkaa tunnusteluja euroalueen yhtenäisestä vaalipiirin luomisesta Aasian infrastruktuuri-investointipankin johtokunnassa. Asiaan palataan seuraavassa euroryhmän kokouksessa.

b) G7-kokouksen jälkibriefi

Euroryhmän puheenjohtaja kertoi lyhyesti Perun Limassa lokakuussa käydyistä G7-kokouksen keskusteluista, joissa esillä olivat mm. Ukrainan tilanne ja Kiinan talouden kehitys.

c) Euroryhmätyöryhmän (EWG) puheenjohtajan nimittäminen

Euroryhmä nimitti euroryhmätyöryhmän nykyisen puheenjohtajan Thomas Wieserin kahden vuoden jatkokaudelle.

d) Kyproksen pankkien valvonta

Kyproksen sopeutusohjelma etenee hyvin. Ministerit saivat tietoa yhteisen pankkivalvojan (SSM) Kyproksen pankkeihin tekemistä tarkastuksista. Tulokset eivät ole vielä valmiit. Kyproksen ministeri lupasi pitää euroryhmän tietoisena kehityksestä.

Suomen edustajat
Alivaltiosihteeri Saarenheimo, virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
-

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
